

Tiedon laatukehikko -hankkeen TIHA TP3 Tilastokeskus- ohjausryhmän kokous 11/2021

Aika: Tiistai 21.12.2021 klo 11.30-12.30.

Paikka: Teams

Läsnä: Kirsti Pohjanpää (pj), Hannele Orjala, Jussi Heino, Outi Ahti-Miettinen, Mervi Haakana, Essi Kaukonen (sihteeri)

Poissa:

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Ohjausryhmän puheenjohtaja avasi kokouksen 11.30. Asialista hyväksyttiin; kohta 6 käsitellään ensimmäisenä.

2. Ilmoitusasiat

Ei ilmoitusasioita.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edelliseen pöytäkirjaan ei ole tullut muutoksia. Todettiin pöytäkirja hyväksytyksi.

Toivotaan käytäntönä Teamsissä peukutusta kiittäuksena pöytäkirjan katsomisesta / hyväksymisestä.

4. Projektin tilannekatsaus

Meneillään olevan jakson tehtävät

Projektipäällikkö kertoi, että lausuntojen laatuksiteerivaikutukset on arvioitu edellisessä laajan projektiryhmän pajassa marraskuussa ja tämän pohjalta ydinprojektiryhmässä muodostetut ehdotukset on käsitelty laajan projektiryhmän pajassa 8.12.2021. Laatuksiteerit jaetaan jatkossa tiedon käyttäjän näkökulmasta neljän ryhmän sijasta kolmeen 1) Miten tieto vastaa todellisuutta 2) Miten tieto on kuvattu ja 3) Miten tietoa voi käyttää. Näillä näkymin laatuksiteereihin ei muutoksia, mutta osin tarkastelu vielä mittariston käsittelyn yhteydessä.

Mittaristoa hiotaan vielä lausuntojen pohjalta mutta erityisesti syyskauden tiedon laadun kuvauksen pilotoinnin pohjalta. Mittariston käsittely on suunniteltu ja aikataulutettu vuodenvaihteeseen jatkuen helmikuun puoliväliin.

Käyttöönoton suunnitelmaa on samaan aikaan edistetty. 8.12.2021 pajassa käytiin lävitse tämänhetkisiä ajatuksia. Virpi Hotti Valtiokonttorista piti 8.12.2021 pajassa erittäin hyvän esityksen, jossa linkitettiin tiedonhallintakartta, tiedonhallintamalli ja laatuksiteerien mittariston hyödyntävä datakatalogi-taso Valtiokonttorin esimerkissä.

Vuoden 2022 yhteisiä käyttöönottoa tukevia toimenpiteitä on suunniteltu TiHA työpakettien kesken. Näissä uutena tehtävänä on noussut esille verkostotoiminnan tukeminen / käynnistäminen kaikissa työpaketeissa. EOppiva kurssi on sopimusvaiheessa sekä Tilastokeskuksessa että VM:ssä HAUS toteutuksen osalta.

Resurssitilanne ja hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden tilanne ja erityistarpeet

21.12.2021.2021

Marika Jokinen osallistuu eOppiva panoksella helmi-huhtikuussa 25 %. TK muutokset vuodenvaihteessa on viety Toimiin.

Laajan projektiryhmän kysely kevätkauden töistä ja eri rooleissa jatkamisesta toteutetaan vuodenvaihteen ympärillä lomakaudesta johtuvine muistutuksineen.

TiHA-hankkeen mahdolliset muutosehdotukset ja viestintä TiHA-hankkeen yhteydessä

Ohjeistusta ja eOppiva kurseja yhteen nivovat palaverit ovat syyskaudella jatkuneet noin kerran kuussa TiHA-työpakettien kesken.

Tilastokeskuksesta osallistuvat vaihdellen Marika Jokinen, Janika Tarkoma ja Essi Kaukonen. Aikatauluspalaveri tiedossa vielä joulun alusviikolla kevään toteutuksen osalta.

TiHA yhteisten käyttöönottoa tukevien toimenpiteiden suunnittelu vuodelle 2022 on myös menossa omissa palavereissaan, osallistujat Kaukonen, Ahti-Miettinen, Haakana. Seuraavat tiivistykset tällä hetkellä kirjattu ko.

dokumenttiin hyödyiksi ja visioksi tiedon laadun työpaketin osalta:

*Millaista hyötyä tuotoksesta on (mitä muutetaan/edistetään nyt suhteessa hanketta edeltävään aikaan)?

-TP3: Meillä on yhteinen julkishallinnon työväline, joka antaa kehyksen tiedon laadusta puhumiseen ja jolla tietoaineistojen laatua voi kuvata ja arvioida

*Millainen visio tuotoksen käyttöönottoon/hyödyntämiseen liittyy muutaman vuoden aikajänteellä?

-TP3: Tiedon laatu on kestävä osa julkishallinnon tiedon hallintaa (ja tietopolitiikkaa).

25.11.2021 palaverissa nousi käyttöönottoa tukevien toimenpiteiden joukossa esille uutena tehtävänä verkostotoiminta. Tiedon laadun osalta tämä tarkoittaa kokeilevaa tiedon laadun yhteistyöverkoston käynnistämistä vuonna 2022.

Tämän lisäksi noin kerran kahdessa viikossa jatkuvat TIHA työpakettien ristiintsekkauksipalaverit, joissa käsitellään erityisesti viestintää, mutta käyttöönoton toimia enenevässä määrin. Kaukonen ja Ukkosen lisäksi vuonna 2022 tilanteen ja agendan mukaan Mervi Haakana ja Outi Ahti-Miettinen osallistuvat näihin kokouksiin.

TIHA hankeryhmä kokoontui 14.12.2021. Asialistalla työpakettien tilannekuva ja TiHA käyttöönottosuunnitelma sisältäen ensi vuoden käyttöönottoa tukevat toimenpiteet. Essi Kaukonen osallistui Tiedon laatukehikosta, Outi Ahti-Miettinen TK edustajana. Tiedon laadun kohdalla uuden yhteistyöverkoston kokeileva käynnistäminen 2022. API-linjausten ja yhteentoimivuuden verkosto DVV vetämänä 2022, tähän palkataan uusi henkilö.

Olli-Pekka Rissanen / VM on esitellyt komissiossa CIO kokouksessa laatukriteereitä. Saivat kehuja ja kannatusta sille ajatukselle, että tiedon laatu liitettäisiin Eurooppalaiseen Yhteentoimivuuden kehikkoon EIF:iin. Keskustelua jatketaan ensi vuoden puolella.

TiHA verkkotilaisuuksista on tallenteet, joten jälkepäinkin näihin tilaisuuksiin voi palata. Tallenteet löytyvät [Hankkeen tilaisuudet ja ajankohtaiset kuulumiset -sivulta](#).

Muut toteutuneet ja tulossa olevat ajankohtaiset viestintätoiminpiteet

Laatukriteerien lanseeraustilaisuuden 10.3.2022 (TBC) valmistelu aloitetaan vuoden 2022 puolella.

Projektipäällikkö kertoi myös, että Tietopolitiikan podcastiin on suunnitteilla tiedon laatuun liittyvä jakso Tilastokeskuksen toteuttamana, julkaisu maaliskuussa. Ohjausryhmä ehdotti asiakas/tiedonkäyttäjänäkökulman liittämistä haastatteluun.

Tulevat tehtävät ja niihin liittyvät riskit

Viime viikkojen TiHA palaverissa on tarkennettu yhteiset vuoden 2022 TiHA toiminpiteet ja näiden joukossa muun muassa eOppiva kurssien toteuttaminen ja verkostotyön edistäminen tai uuden verkoston koestava liikkeelle lähettäminen TiHA työpaketeissa.

Projektipäällikkö näki, että eOppiva toteutus HAUS mallin mukaisesti maalis-huhtikuussa on merkittävä mutta systemaattisesti aikataulutettu työllistäjä tätä ennen tapahtuvan laatukriteerien ja mittariston viilauksen ja lanseeraustilaisuuden 10.3.2021 (TBC) perään. Muissa töissä joudutaan näiden aikataulut ottamaan huomioon. Verkostotoiminnan kokeileva käynnistäminen vaatii vielä resursointisuunnittelua organisoinnin ja toiminnan suunnittelun lisäksi. Viestintä ja verkostot tiimin sparraus alustavasti tiedossa tammikuussa.

Laatukriteerit ja erityisesti mittaristo hiotaan vuoden vaihteen ympärillä helmikuun puoleen väliin mennessä. Laatukriteereihin ei näillä näkymin muutoksia, ryhmittely vaihtuu neljästä ryhmästä kolmeen. Mittaristo tulee hioutumaan erityisesti pilotoinnin kokemusten pohjalta. Käännösten ja grafiikoiden osalta aikataulu on tarkkaa julkistamistilaisuuden takia. Näihin Kaukonen on varannut suunnittelupalaverit tammikuun puolelle.

Käyttöönoton suunnittelussa edetään edelleen, ensi vuonna tarkennetaan myös hallintamallia. Virpi Hotti Valtiokonttorista piti 8.12.2021 pajassa erittäin hyvän esityksen, jossa linkitettiin tiedonhallintakartta, tiedonhallintamalli ja laatukriteerien mittaristoa hyödyntävä datakatalogitaso Valtiokonttorin esimerkissä. Laatukriteerien hyödyntämisessä organisaatioissa kriittistä on tiedon laadun hallinnan yhdistäminen organisaation muuhun toimintaan ja erityisesti tiedon hallintaan kestäväällä tavalla.

Edessä neuvottelut Tiedonhallintalautakunnan kanssa (yhdessä TiHA) suosituksen antamisesta. Ratkaisun siirtyy lähelle lanseeraustilaisuutta ja muodostaa siten riskin.

5. Evästyksset: Tiedon laadun yhteistyöverkoston kokeileva käynnistäminen?

Projektipäällikkö kertoi ensimmäisiä laajassa projektiryhmässä tarkentuneita ajatuksia tiedon laadun verkostotoiminnasta, sen visiosta, tavoitteista, periaatteista ja tehtävistä.

Ohjausryhmä kannatti ajatusta siitä, että Leila Kaunisharju tulisi mukaan projektiin verkostotapahtumien järjestämiseen. Verkostoissa olisi hyvä hyödyntää olemassa olevia verkostoja ja ryhmiä. Ohjausryhmä näki myös, että laatukehikon esittelyjä ja tiiviitä tietoiskuja voisi pitää laajemmin eri ryhmissä, esimerkiksi TK –elinkeinoelämän yhteistyöryhmä nostettiin esille. Toisaalta ohjausryhmä näki, että esitykset vievät aikaa ja nähtiin, että olisi hyvä tehdä kaikkien käyttöön valmis esittelydiasetti valmistamista yleisiin esittelytarkoituksiin, tämä voisi olla saatavilla esimerkiksi verkkosivuilla. Todettiin 10.3.2022 lanseeraustilaisuuden olevan hyvä starttiajankohta laajemmalle verkostoiminnalle.

Verkostotoiminnan käsittelyn aika oli varsin rajattu. Ohjausryhmä näki, että ensi vuoden puolella on hyvä jatkaa projektin verkostosuunnitelmien sparrausta erityisesti tavoitteiden ja resurssien riittävyyden näkökulmista.

6. Valmistelu/ keskustelu: laatukriteerien ja laatukehikon vakiinnuttaminen

Projektipäällikkö kävi lävitse tiedon laatuun ja sen edistämiseen liittyviä toimintaympäristön ajankohtaisia asioita ja muutoksia, kuten DGA, EIF, tietopolitiikan toimijat ja kuntakentän monen muutokset. Projektipäällikkö kertasi nykytilaselvityksessä tehtyä tietovirtakuvausta tiedon laadun näkökulmasta ja nosti esille myös Virpi Hotin esittämän esimerkin kautta tiedonhallintakartan ja -mallin yhteydet tiedon laadun arviointiin datakatalogitasolla. Kaukonen nosti esille vielä joitain benchmarkkauskohteiden ratkaisuja. Varsinaisen syksyn 2020 benchmarkkauksen jälkeen esille noussut Iso-Britannia on edelleen edennyt. UK:ssa tiedon laatua edistetään [data quality hub](#):in tukemana. Sen tehtävissä on poikkihallinnollisen strategisen suunnan muodostaminen ja näyttäminen tuen ja opastuksen lisäksi.

Mervi Haakana esitteli vetämänsä käyttöönoton pienryhmän (VK, MML, TK, Tulli) työtä ja tähänastisia tuotoksia, muun muassa tehtäviä, tavoitteita ja toimenpiteitä vuonna 2022 ja hankkeen jälkeen, käyttöönoton eri tasoja ja vaiheistamista sekä tarkempia tehtäviä eri tasoilla: kansallinen taso, organisaatiotaso ja tietoaaineistotaso.

Ohjausryhmä kehui todella upeaa työtä käyttöönoton suunnittelun eteen.

Toimintaympäristön tarkasteluun oli ohjausryhmän mielestä nostettu olennaisia asioita. Uutena asiana ohjausryhmä nostaisi tarkasteluun vielä Sote-hyvinvointialueet.

Keskustelussa ehdotettiin ja kannatettiin ns. Uuden tietovarannon polun lisäämistä käyttöönoton suunnitteluun. Tilastokeskuksen näkökulmasta RT-hanke on erityisen mielenkiintoinen. Keskustelussa pohdittiin myös tutkijoiden aineistopalvelua ja sitä, miten aineiston laatu eroaa tilanteissa, joissa käytössä olisi ns. raakadataa valmiimman tutkimusaineiston tilalta. Todettiin, että mittarikohtaisia tavoitearvoja ei voida yleisesti asettaa, koska käyttötarpeet eroavat toisistaan. Keskustelussa todettiin, että hyvä pitää kuitenkin mielessä se, että aineiston käsittelyn vaihe vaikuttaa sen laatuun.

Ohjausryhmä näki myös, että erityisesti tiedonhallintakartan ja tiedonhallintamallin ja datakatalogien osata palaveria voisi pitää myös

21.12.2021.2021

Tilastokeskuksen arkkitehtien ja tiedonhallintavastaavien (Tarkoma ja Rantanen) kanssa ensi vuoden puolella. Esittelysetissä on ohjausryhmän mielestä olennaista nostaa selvästi esille tiedon laadun arviointi muun kuin ensisijaisen käytön näkökulmasta.

Ohjausryhmä näki, että organisaatiotasolla olisi hyvä Tilastokeskuksen osalta tarkastella, missä kaikkialla laatukehikon tulisi näkyä ja missä pitäisi lähteä ensin toteutumaan. Mikä vaikutus on esimerkiksi tietojärjestelmiin ja niiden kehittämiseen? Miten näkyisi Osaavassa? Ohjausryhmänpuheen johtaja korosti, että kansallisen tason ja organisaatiotason suunnittelut on hyvä säilyttää erillisinä asioina.

Ohjausryhmän puheenjohtaja kertasi jatkokäsittelyt. Laajennettu ohjausryhmäkokous (Vertanen, Laiho-Kauranne) pidetään 21.1.2021. Tämän jälkeen pj-tapaaminen/ TK-jory / koordinoiva johto. Kaukonen varaa valmistelupalaverin tammikuun puoliväliin kokoonpanolle Pohjanpää, Haakana, Ahti-Miettinen, Kaukonen.

7. Muut asiat

Muut asiat siirrettiin käsiteltäväksi seuraavaan kertaan.

Q Conference kesäkuu 2021

DMBok kokemukset

8. Seuraava kokous

Ohjausryhmä kiitti projektia erittäin hyvästä työstä. Seuraava ohjausryhmäkokous on ensi vuoden puolella 21.1.2022 (laajennettu) ja tätä seuraava 11.2.2022.

Jakelu:

Tiedon laatukehikko TiHATP3 Teams-työtila sekä Tiedon laatukehikon verkkosivut